

Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu

Pardubice - zámek

CZ0533309

1. Základní identifikační a popisné údaje

1.1 Základní údaje

Název: Pardubice - zámek

Kód lokality: CZ0533309

Kód lokality v ÚSOP: 2969

Rozloha (ha): 3,7457

Biogeografická oblast: kontinentální

Zařazení EVL na evropský seznam: 2008/25/ES

Nařízení vlády o stanovení národního seznamu EVL: Nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit, ve znění pozdějších předpisů – příloha č. 630

1.2 Způsob zajištění ochrany

Zvláště chráněná území (ZCHÚ)

NENÍ

Ochranné pásmo zvláště chráněného území (OP ZCHÚ)

NENÍ

Navrhovaná kategorie ZCHÚ podle platného nařízení vlády

NENÍ

Smluvní ochrana dle § 39 ZOPK

NENÍ

Základní ochrana dle § 45c, odst. 2 ZOPK

Celková rozloha území chráněného dle režimu základní ochrany (ha): 3,7457

Relativní rozloha území chráněného dle režimu základní ochrany (%): 100

Jiná území chráněná podle národní legislativy, evropské legislativy nebo mezinárodních úmluv v překryvu s EVL

Ptačí oblasti

NEJSOU

1.3 Územně správní příslušnost

Pardubický kraj

Dotčené obce

Pardubice

Dotčená katastrální území

Pardubice

1.4 Stručná charakteristika území

Ekotop

Geologie: Fluviální a deluviofluviální sedimenty - pleistocenní říční štěrky a písky.

Geomorfologie: Kunětická kotlina - j. část Pardubické kotliny; erozní kotlina v povodí Labe.

Reliéf: Rovinný reliéf údolní nivy Labe; nadm. výška 215 - 230 m.

Pedologie: Fluvizemě modální.

Krajinná charakteristika: Část obranného valu zámku porostlá stromovou vegetací (uvnitř hradeb) a stará lipová alej u zámku, zbytek rozsáhlejší aleje, původně vedoucí až k Lázním Bohdaneč.

Biota

Stará lipová alej je tvořena více než stovkou lip (převažuje lípa srdčitá *Tilia cordata* nad lípou velkolistou *T. platyphyllos*), včetně dutých stromů. Alej je místy doplněna středně starými a mladšími výsadbami lip.

Na valech roste množství starých ovocných stromů (pozůstatek sadu – jabloně domácí *Malus domestica*, slivoně švestky *Prunus domestica*, hrušně obecné *Pyrus communis*, šlechtěné třešně *Prunus avium* subsp. *juliana* a *P. a.* subsp. *duraciana*, morušovníky černé *Morus nigra*, dále jírovců maďalů (*Aesculus hippocastanum*), jasanů ztepilých (*Fraxinus excelsior*), jilmů (*Ulmus* spp.), lip, trnovníku akátu (*Robinia pseudoacacia*) a dalších dřevin.

V dutinách s trouchem (zejména lípy, ovocné stromy a jírovce) se vyskytuje páchník hnědý (*Osmoderma eremita*), který je předmětem ochrany EVL.

Při průzkumu v roce 2011 v rámci vytvoření návrhu plánu péče o EVL (Rusňáková I. et. al., 2012) zde byla v 10 stromech (jak v aleji, tak na valech) zaznamenána imága, ojediněle i larvy, dále torza imág a typické exkrementy. Jako potenciálně vhodný strom s dutinami v kmeni nebo větvích bylo v aleji ohodnoceno 54 stromů, na valech 67 stromů.

Byly zde nalezeny další druhy chráněných a ohrožených brouků – např. zlatohlávek skvostný (*Protaetia aeruginosa*), z ptáků například žluva hajní (*Oriolus oriolus*), lejsek šedý (*Muscicapa striata*) a slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*). Vyskytuje se zde řada netopýrů, z nichž mnozí mají mateřské kolonie v dutinách stromů – např. netopýr parkový (*Pipistrellus nathusii*), netopýr hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*), netopýr rezavý (*Nyctalus noctula*), loví zde netopýr večerní (*Eptesicus serotinus*). Z drobných savců zde dále najdeme např. veverku obecnou (*Sciurus vulgaris*).

2. Stav EVL a předmětů ochrany

2.1 Předměty ochrany a jejich cílový stav

Druhy

Název předmětu ochrany: páchník hnědý * *Osmoderma eremita*

Kód předmětu ochrany: 1084

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	-	-	-	přítomná	2 % ≥ p > 0 %	dobré zachování	populace není izolovaná, leží uvnitř areálu rozšíření druhu	významná hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Cílem je udržet stav předmětu ochrany na úrovni v době vyhlášení, tzn. prokázání jeho vývoje v alespoň 10 stromech na základě nálezu trusu, larev, úlomků chitinu uhynulých páchníků a živých dospělých jedinců a dále zajištění kontinuálního výskytu minimálně desítek stromů s dutinami potenciálně vhodných pro jeho vývoj.

* označuje prioritní druh

2.2 Nároky předmětů ochrany

Druhy

Název předmětu ochrany: páchník hnědý * *Osmoderma eremita*

Kód předmětu ochrany: 1084 *

Popis nároků předmětu ochrany:

Páchník hnědý je saproxylofágem, typickým druhem osídlujícím stromové dutiny. Larvy mají víceletý vývoj v trouchu v dutinách živých listnatých stromů (vrb *Salix* spp., dubů *Quercus* spp., lip, jilmů, ovocných stromů aj.), především ve střední a horní části kmene. Preferuje spíše osvětlené kmeny a dutiny, proto lze často nalézt populace páchníka v soliterních stromech či alejích. Imaga se objevují od května do září. Aktivují večer a v noci, dutinu však opouštějí jen výjimečně, létat jsou schopni pouze na velmi krátké vzdálenosti. Živí brouci se vyznačují charakteristickou vůní, popisovanou jako vůně juchtoviny (starých vydělaných kůží) či vůni zimostrázku.

Páchník hnědý se vyskytuje na dvou typech stanovišť. Jednak jsou to porosty dnes klasifikované jako původní listnaté lesy, které však byly v minulosti využívány specifickým hospodářským způsobem, ve většině případů jsou to však staré parky a aleje, případně obory či staré ovocné sady. Tyto antropogenní biotopy představují dnes většinu lokalit, z čehož lze odvodit i příčiny ohrožení druhu.

Vzhledem k tomu, že došlo k fragmentaci původního areálu (odlesnění) má páchník hnědý sklon k vytváření mikropopulací, které jsou o to více náchylné k vymizení z vnitřních příčin. Zachování alejí je klíčovým faktorem umožnění komunikace mezi mikropopulacemi. Populace na většině lokalit pravděpodobně pouze dožívají, protože se v blízkosti dnes osídlených stromů nevyskytují náhradní stromy vhodné do budoucna. Mezi hlavní faktory a činnosti, které mohou negativně ovlivnit populaci druhu patří odstraňování listnatých stromů s dutinami, sanace dutin vypalováním, vyzdění apod., odstranění alejí, celková rekonstrukce alejí, velkoplošná holosečná těžba v místech výskytu v porostech s přírodě blízkou druhovou skladbou, výrazné změny druhové skladby porostů (výsadba stanovištně nepůvodních dřevin jako smrk ztepilý *Picea abies*, borovice *Pinus* sp.), upuštění od tradičního managementu břehových porostů – ořezávání hlavatých vrb, zákaz lesní pastvy (vedoucí k vyššímu zakmenění), zarůstání hájů a břehových porostů náletem (trnovník akát, bez černý *Sambucus nigra* aj.), aplikace biocidů v lokalitách výskytu a jejich blízkém okolí.

Hlavním cílem managementu je zachování časové kontinuity výskytu dostatečného množství dutin na lokalitě.

V případě lesních porostů spočívá management lokalit páchníka hnědého, podobně jako v případě dalších saproxylofágů, v zamezení velkoplošného holosečného obhospodařování. Pro jeho vývoj je nutné zachovat stojící dutinové i mrtvé stromy a zajistit lesnickou péči směřující k větší věkové a prostorové diferenciaci lesa. Vhodným způsobem obhospodařování lesa je výběrný či clonný způsob hospodaření, prováděný jednotlivým nebo skupinovým výběrem, s ponecháním všech dutinových stromů a malých skupinek zdravých stromů mýtního věku (dubů, lip, jilmů, vrb a dalších vhodných dřevin) na dožití. V místech výskytu páchníka a v jejich nejbližším okolí by též bylo přínosné pěstovat porosty v rozvolněnějším zápoji, a tím docílit většího oslunění kmenů starých stromů. Zachovat je třeba aleje starých listnatých stromů podél lesních cest. Kácení vzrostlých vrb a dalších dřevin podél vodních toků ve vymezených územích je nepřipustné, ale prořezávky, vyřezání náletu a především pravidelné ořezávání (vzniknou hlavaté vrby) jsou naopak vhodné.

V případě antropogenních biotopů (parky, aleje, solitéry) je nutné zamezit odstraňování dutinových stromů, popř. silných větví s dutinami. V případě nezbytně nutných bezpečnostních odstraňování stromů a větví, popř. odůvodněných rekonstrukčních zásahů v alejích, je nutné zajistit, aby skácené osídlené stromy byly ponechány jednu sezonu nedaleko místa výskytu, popř. na jiných blízkých vhodných místech, aby populace mohla osídlit jinou dutinu. V takových případech (které lze charakterizovat jako přímý zásah do biotopu zvláště chráněného druhu) je nutné získat odborný posudek a doporučení o přesném provedení sanačních prací. Odstranění celých alejí, stejně jako plošnou náhradu starých stromů v aleji za sadbové stromky je nutné vyloučit. Doplnění (dosadba a náhrada odumřelých stromů) a prodlužování alejí jsou však velmi vhodné, aby tak byly vytvořeny náhradní biotopy v budoucnu. Postupná dosadba vhodných druhů stromů (především domácích druhů listnáčů) je nutnou součástí aktivního managementu obzvláště v případě stejnověkových alejí.

2.3 Řešení konfliktů při zajišťování požadavků různých předmětů ochrany EVL

Konflikt není předpokládán

2.4 Konflikt s jinými ochrannými režimy dle ZOPK

Konflikt není předpokládán

2.5 Využívání EVL a zhodnocení jeho důsledků pro předměty ochrany

Stručná charakteristika a vliv činnosti

EVL leží v NKP Zámek Pardubice, evidované v Ústředním seznamu kulturních památek pod číslem rejstříku 33032/6-1936. Památka je chráněna již od roku 1958. V zámku sídlí Východočeské muzeum a Východočeská galerie. Návštěvnost zámku a jeho bezprostředního okolí (zámecké valy a park) je velmi vysoká, lipová alej je značně frekventovaná (platí zde zákaz vjezdu motorových vozidel, ale je využívána chodci a cyklisty). Zákaz vjezdu je navíc velmi často a velmi hojně porušován návštěvníky kulturních akcí pořádaných na zámku a tenisty hrajícími tenis na přilehlých dvorcích, bez toho aniž by Policie ČR, městská policie, případně majitelé pozemků kontrolovala, či dokonce vyžadovala dodržování tohoto zákazu. Lze říci, že tento zákaz je spíše formální. Je třeba najít soulad mezi potřebami ochrany přírody, požadavky na zajištění bezpečnosti a požadavky památkové péče.

Alej

Lipová alej lemující cestu na zámek byla vysazena v 90. letech 19. století a v pozdějších desetiletích několikrát (min. 3x) dosazována (především náhrada vyvrácených, poškozených nebo vykácených stromů). Úpravy zeleně zde proběhly na počátku 30. let 20. století v souvislosti s pořádáním Výstavy tělovýchovy a sportu konané v sousedních Tyršových sadech v r. 1931. K dalším úpravám zeleně došlo až na samém konci 20. a na začátku 21. století. V lipové aleji byly v té době pokáceny nejstarší duté stromy (v počtu cca 30), jejich pařezy ořezány co nejnižší a dřevní hmota odvezena nebo spálena na místě. V aleji bylo následně přistoupeno k náhradní výsadbě lip.

Některé starší dutiny byly při předchozích asanacích v 90. letech 20. stol. zastřešeny s ponecháním malého otvoru. Vzhledem k předmětu ochrany toto opatření ale nebylo v některých případech vhodné. Důležité je především zachování mikroklimatu osídlených dutin, proto není vhodné radikální zastřešení dosud otevřených osídlených dutin nebo například silné prožezání větví v okolí vstupu do dutiny, protože se tím změní oslunění a proudění vzduchu v jeho okolí. Ne každá dutina je nutně vhodná pro páchníky, proto je potřeba zachovat jakýkoliv strom s dutinami, aby se zvýšila pravděpodobnost vytvoření té s přesným mikroklimatem.

Péče o místní stromy začala postupně zohledňovat i zájmy plynoucí z přijetí lokality na seznam evropsky významných lokalit. V aleji byla v letech 2006 - 2011 provedena citlivá asanace stromů směřující k optimalizaci stavu (ponechání stojících torz, zkrácení uschlých větví, stabilizace korun vazbou, zastřešení pouze nově vzniklých otevřených dutin). Také zde byly v r. 2008 instalovány dvě informační tabule (EVL, historie aleje, biologie páchníka, správná údržba stromů). Obě dvě opatření jsou pro předmět ochrany pozitivním přínosem. Travní podrost je v EVL intenzivně několikrát ročně strojově kosený.

V roce 2015 došlo k velké rekonstrukci Tyršových sadů, které navazují na zámek a lipovou alej, pod lipovou alejí byla vytvořena vodní plocha (nápodoba potoka s umělým – čerpadlem zajištěným – oběhem vody). Práce byly prováděny pouze částečně s ohledem na EVL, u části odborné veřejnosti panují obavy ohledně budoucího vlivu na EVL (možnost změny vodních poměrů s následným negativním vlivem na vitalitu části lip, hluboký příkop vykopaný v těsné blízkosti stromů, osekání jejich kořenů).

Stav aleje není v současnosti úplně uspokojivý (mimo souvislost s rekonstrukcí Tyršových sadů), některé lípy (i mladší) jsou napadeny houbami. Tato skutečnost souvisí mj. s dlouhým obdobím (ca 70 let), kdy stromy v aleji nebyly patřičně ošetřované a zapěstované, došlo následně k vyhnání množství větví do velké výšky - tyto stromy jsou dnes značně nestabilní. Několik stromů muselo být v nedávné době havarijně ošetřeno. Z bezpečnostních důvodů je v aleji nutný ošetřující řez. Jde celkem o cca 100 stromů, z nichž ty mladší budou ošetřeny klasickým pěstebním řezem, u starších stromů ohrožujících bezpečnost bude nutný razantnější zásah (zkrácení koruny o 1/3, u některých případů i více). Tyto práce by měly být dokončeny do konce roku 2017. U cca 16 stromů, které nejvíce ohrožovaly bezpečnost, již bylo provedeno razantní zkrácení na torza, další stromy jsou v současnosti ošetřovány. Část pokáceného dřeva je ponechávána na vhodném místě v EVL. U provedených opatření nelze zcela vyloučit dočasný negativní vliv na početnost populace páchníka, i když tomu zatím nic nenavědčuje (v odstraněných částech stromů bylo zjištěno jen

minimum dutin vhodných pro páchníka). V dlouhodobějším měřítku je zcela zřejmý pozitivní přínos opatření pro předmět ochrany (stabilizace a prodloužení životnosti aleje).

Zámecké valy

Zámecký obranný val byl vybudován na počátku 16. století a zpočátku byl využíván jako fortifikační zařízení šlechtického sídla, tudíž byl zcela bez vegetace.

K prvním výsadbám dřevin zde došlo patrně v 18. století, přičemž zpočátku převládaly užitkové dřeviny (ovocné stromy, réva vinná *Vitis vinifera*) a teprve v 19. století a na počátku 20. století došlo k výsadbě jasanů, lip, jírovců, ořešáku (*Juglans* spp.), trnovníků akátů aj.

Na zámeckých valech došlo v posledních letech k prokácení a odstranění části stromů - zejména nepůvodních trnovníků akátů a nevitálních stromů ohrožujících bezpečnost (zejména jasanů napadených chalárou *Chalara fraxinea*), čímž se porost zároveň prosvěttil a uvolnil se pohled na valy a zámek (požadavek památkářů). Dále došlo také k drobnějším úpravám cest a k vyřezání části keřových porostů. Vzhledem k tomu, že byla odstraněná dřevní hmota z pohledu předmětu ochrany neperspektivní, byla z EVL odvezena. Tato provedená opatření neměla negativní vliv na předmět ochrany. V prostoru valů naopak zůstávají ponechány kmeny a silnější větve s dutinami (které spadly např. v důsledku větru). V rámci výše zmíněných úprav zde byly také částečně dosazeny ovocné stromy, což je příznivé opatření z hlediska zajištění kontinuity vhodného biotopu do budoucna. Národní památkový ústav zde v současnosti připravuje rozsáhlejší záměr na rekonstrukci zeleně, který bude diskutován také s odborníky ochrany přírody.

Ohrožení EVL

Území EVL není přímo ohroženo, potenciálním ohrožením především vitality stromů zůstává dění v bezprostřední blízkosti, které může být spojeno se změnou vodního režimu, změnou vedení cest, zpevněním nových ploch atd. Určitým nebezpečím mohou být také změny ve využití zámku, které by například výrazně zvýšily automobilový provoz na asfaltové komunikaci vedoucí alejí, či jednorázová rekonstrukce zeleně v EVL.

Zhodnocení stavu předmětu ochrany

Současný stav EVL z hlediska předmětu ochrany není zcela ideální, ale jeví se jako dostatečný k zajištění podmínek pro udržení populace páchníka hnědého. Místní populaci neprospívá zejména ubývání stromů s dutinami. Dutinová fauna je velmi citlivá na jakékoliv změny prostředí. Na přelomu 20. a 21. stol. populaci páchníka příliš neprospělo kácení starých dutých stromů s likvidací veškeré dřevní hmoty a proběhlá nevhodná sanace dutin nebo neodborné řezy v aleji. Zdravotní stav lip je dlouhodobě nepříznivě ovlivňován místním prostředím a některými zásahy (znečištěné ovzduší města Pardubic, výrazný automobilový provoz na místní komunikaci, práce provedené v rámci revitalizace Tyršových sadů aj.). Vzhledem k potřebě zajištění bezpečnosti v minulosti dlouhodobě neudržované aleje, jsou v současnosti i budoucnosti některé razantnější zásahy do aleje stále nutné (dnes prováděno erudovanou odbornou firmou vhodným způsobem s respektováním potřeb předmětu ochrany). Z dlouhodobějšího pohledu jde jednoznačně o pozitivní opatření zajišťující stabilitu a prodloužení životnosti aleje. Jako problematický fakt se jeví relativní nedostatek stromů vhodného druhového složení střední generace (v budoucnu by mohlo dojít ke snížení početnosti populace v důsledku nedostatku vhodného biotopu), proto je třeba věnovat zvýšenou pozornost zajištění kontinuální existence vhodných dutinových stromů. Na druhou stranu je zde biotopový i prostorový potenciál ve zbylé části EVL.

2.6 Související platné dokumenty ve vztahu k předmětům ochrany dle speciálních zákonů

NEJSOU

3. Péče o EVL

3.1 Popis optimálního způsobu péče o předměty ochrany

Základem péče o předmět ochrany na lokalitě je ponechání starých dutých stromů v aleji a na zámeckých valech a zajištění časové kontinuity existence dostatečného množství velkých dutin s výskytem trouchu v co nejmenší vzdálenosti od sebe (z důvodu nízké letové aktivity dospělců), což je možné zajistit jedině průběžnou dosadbou vhodných druhů stromů.

Je tedy nutné:

- Zamezit odstraňování dutinových stromů, popř. silných větví s dutinami.
- Dlouhodobě průběžně kontrolovat stav stromů a provádět šetrné zdravotní řezy s cílem zajistit nekonfliktnost stromů nad veřejně přístupnými cestami a komunikacemi; v případě konfliktu upřednostnit před pokácením snížení těžiště stromů - seřezání koruny a ponechání pahýlů větví (nejméně 1-2 m dlouhých), popř. torz stromů. Žádoucí je vhodně provedené částečné zastřešení dutin, do kterých silně zatéká dešťová voda a troucha je v nich mokrá, případně zastřešení nově otevřených dutin vzniklých při ořezu. Nepřípustné je vybírání trouchu a chemická konzervace dutin.
- V případě nezbytně nutných bezpečnostních odstranění osídlených stromů a větví, provést transfer ohrožených mikropopulací do vhodného biotopu v nejbližším okolí, nebo v rámci možností ponechávat vhodné pokácené kmeny a větve s dutinami nejméně jednu sezónu nedaleko původního místa, aby dotčená mikropopulace mohla osídlit jinou dutinu. Otvor dutiny musí být v takovém případě při transportu uzavřen, aby z něj nevypadal troucha s larvami. Kmen či odřezaná větev pak musí být na konečném místě uloženy tak, aby otvor do dutiny směřoval do boku, tedy ani k zemi, ani kolmo nahoru. (Lze využít k vytvoření loggerů, které mohou vhodně doplňovat a propojovat ochrannářský význam s rekreačním a vzdělávacím využitím.)
- Zajistit v dlouhém časovém horizontu průběžnou dosadbou vhodných druhů stromů tak, aby i v budoucnu byla zajištěna kontinuita existence vhodných biotopů.
- Nepřípustit nevhodné změny v EVL a změny v blízkém okolí (např. spojené s rekonstrukcemi a využitím Tyršových sadů, zámku a zámeckých valů), které by ohrozily vitalitu stromů v EVL. Případné záměry je třeba předem projednat s orgánem ochrany přírody.
- Při rekonstrukci vozovky nepřipustit navyšování jejího terénu, rozšiřování, či změny trasy jejího vedení.
- Na vhodná místa průběžně dosazovat vhodné dřeviny, aby byla zajištěna různověkost hostitelských dřevin.

Při plánovaných rekonstrukcích a úpravách zámeckých valů a aleje je třeba dbát na výše uvedené zásady s důrazem na zachování a údržbu dostatečného množství stromů se stávajícími dutinami (nejen těch s prokázáním výskytu páchníka hnědého) a průběžnou výsadbou dřevin odpovídajícího druhového složení zajišťující dlouhodobou kontinuitu vhodného biotopu. V případě nutného odstranění stromů s dutinami je žádoucí část vhodného dřeva ponechávat na vybraném místě v EVL (dokončení vývoje larev).

Další opatření:

V případě nedostatku vhodných dutinových stromů je možné provádět na vybraných místech tzv. ořezávání stromů „na hlavu“ (v tomto případě zejména lip). Jedná se o management, který zvyšuje pravděpodobnost výskytu vhodných dutin i v relativně mladých stromech. Stromy je možné seřezávat již od mala, rovněž ořez vzrostlejších stromů snáší lípy bez větších problémů. Takto pěstěné stromy je třeba v intervalech cca 5 - 10 let pravidelně ořezávat, aby se zvýšila jejich životnost. U vybrané části stromů (zejména mladších a nově vysazených) je možné uvažovat o úpravě do typu stromů takzvaných kočárových alejí (takový zde byl patrně i původní typ aleje).

Žádoucí je pravidelný odborný monitoring předmětu ochrany (cca v intervalu 1x5 let).

Podrobnému způsobu managementu populací páchníka hnědého v ČR se věnuje certifikovaná metodika Entomologického ústavu (Čížek a kol., 2015), která je dostupná na internetu a další metodiky zmiňované v použité literatuře.

3.2 Navrhovaná opatření

Opakovaná opatření

Číslo zákresu managementového opatření	bez zákresu (vymezeno plochou EVL)
Název managementového opatření	Údržba aleje dosadbou
Kategorie opatření	Péče o stromy mimo les
Cílový předmět ochrany	<i>Osmoderma eremita</i> * (páchník hnědý) 1084
Popis opatření	Výsadby listnatých stromů (zejména lípy, jabloně, slivoně, jírovce, duby) v malých skupinkách nebo soliterně dle aktuální situace a potřeb předmětu ochrany. Počet dosazených stromů v každém období 2-10.
Vhodný interval	1 x za 5 let
Kalendář pro management	podzim (jaro)
Poznámka	provádět kontinuálně v dlouhodobém časovém horizontu, aby byl zajištěn dostatek biotopů i v budoucnu.

Číslo zákresu managementového opatření	bez zákresu (vymezeno plochou EVL)
Název managementového opatření	Údržba aleje ošetření
Kategorie opatření	Péče o stromy mimo les
Cílový předmět ochrany	<i>Osmoderma eremita</i> * (páchník hnědý) 1084
Popis opatření	Standardní údržba stromů v EVL respektující požadavky předmětu ochrany - tedy s ohledem posílení vitality starých stromů, bez vybírání trouchu a konzervace dutin. Pravidelně kontrolovat stav aleje a průběžně provádět ošetření - bezpečnostní ořez větví, snížení těžiště, v nezbytných případech ponechávat alespoň torza, či vysoké pařezy. Část větví, či kmenů s dutinami je vhodné ponechat přímo v EVL nebo její blízkosti, aby mohl být případně dokončen vývoj larev.
Vhodný interval	1 x za 1 rok
Kalendář pro management	říjen-únor, v případě výskytu dutin v odřezaných částech 15. 8. – 15. 10.; v havarijních případech dle potřeby.
Poznámka	V případech, kdy stromy bezprostředně ohrožují bezpečnost, je přípustné strom ošetřit razantnějším způsobem tak, aby byla zajištěna stabilita stromů.

Číslo zákresu managementového opatření	bez zákresu (vymezeno plochou EVL)
Název managementového opatření	Údržba aleje ošetření
Kategorie opatření	Péče o stromy mimo les
Cílový předmět ochrany	<i>Osmoderma eremita</i> * (páchník hnědý) 1084
Popis opatření	Standardní péče o mladé výsadby.
Vhodný interval	1 x za 1 rok
Kalendář pro management	jaro
Poznámka	U výsadeb je vhodné provádět následně dostatečný pěstební ořez, aby se zapěstovaly stromy s dlouhodobou perspektivou. V sušších obdobích provádět v případě potřeby závlaku mladých výsadeb.

Číslo zákresu managementového opatření	bez zákresu (vymezeno plochou EVL)
Název managementového opatření	Vybudování loggerů pro podporu saproxylických bezobratlých
Kategorie opatření	Speciální opatření na podporu druhů/stanovišť
Cílový předmět ochrany	<i>Osmoderma eremita</i> * (páchník hnědý) 1084
Popis opatření	Vybudování loggerů s využitím kmenů a větví s dutinami odstraňovaných při ošetřování stromů v EVL.
Vhodný interval	1 x za 3 roky
Kalendář pro management	Průběžně.
Poznámka	Vzhledem k velké návštěvnosti místa je toto opatření vhodné z výchovných důvodů přiblížit veřejnosti (pozor ale na "přetabulování" - naučných tabulí je v EVL už několik). Logger je možné využít jako estetický interaktivní prvek sloužící ke hře a odpočinku.

4. Závěrečné údaje

4.1 Použité podklady

ČÍŽEK, L.; ŠEBEK, P.; HAUCK, D. et al. *Management populací evropsky významných druhů hmyzu v České republice: Páchník hnědý (Osmoderma eremita): Certifikovaná metodika* [online]. 1. České Budějovice: Entomologický ústav, Biologické centrum AV ČR, 2015 [cit. 2016-11-30]. 52 s.

HORNÍK, J.; RŮŽIČKA, M. (2013). *Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Pardubice CZ0533309*. 1. Praha: AOPK ČR. 11 s., mapa.

KOPECKÝ, T. (2009). *Zpráva z průzkumu saproxylických druhů brouků (Coleoptera) a inventarizace evropsky významného druhu Osmoderma eremita s. l. v navrhované EVL CZ0533309 - Pardubice v roce 2009*. 16 s., 1 příloha. Inventarizační průzkum. Manuskript. Archivuje Krajský úřad Pardubického kraje, Pardubice; Sběrka listin ÚSOP, Praha.

KRÁSA, A. (2015). *Ochrana saproxylického hmyzu a opatření na jeho podporu*. 1. Praha: AOPK ČR. 156 s. ISBN 978-80-87457-98-6.

MARHOUL, P.; TUROŇOVÁ, D. (eds.) (2008). *Zásady managementu stanovišť druhů v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000: metodika AOPK ČR*. 1. vyd. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. 161 s. ISBN 978-80-87051-38-2.

RUSŇÁKOVÁ, I. et al. (2012). *Plán péče o evropsky významnou lokalitu Pardubice na období 2012-2021*. 22 s. Plán péče o MZCHÚ. Manuskript. Archivuje Krajský úřad Pardubického kraje, Pardubice.

4.2 SDO zpracoval

Organizace: AOPK ČR, Regionální pracoviště Východní Čechy

E-mail: vychodni.cechy@nature.cz

Datum zpracování:

5. Seznam zkratk

<i>AOPK ČR</i>	<i>Agentura ochrany přírody a krajiny ČR</i>
<i>ES</i>	<i>Evropský seznam</i>
<i>EVL</i>	<i>Evropsky významná lokalita</i>
<i>CHKO</i>	<i>chráněná krajinná oblast</i>
<i>KS</i>	<i>krajské středisko</i>
<i>NKP</i>	<i>Národní kulturní památka</i>
<i>OP ZCHÚ</i>	<i>ochranné pásmo zvláště chráněného území</i>
<i>SDO</i>	<i>Souhrn doporučených opatření</i>
<i>ÚSOP</i>	<i>Ústřední seznam ochrany přírody</i>
<i>ZCHÚ</i>	<i>zvláště chráněné území</i>
<i>ZOPK</i>	<i>zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů</i>

6. Přílohy

6.1 Orientační mapa evropsky významné lokality

CZ0533309_Pardubice_zamek_orientacni_mapa.pdf

6.2 Mapa způsobu zajištění ochrany EVL

NENÍ

6.3 Mapa zákresů managementových opatření na vymezených plochách

NENÍ

6.4 Rámcová směrnice pro lesní stanoviště

NENÍ

6.5 Doplnující dokumenty

NEJSOU